

57.

J. Kosuth: Una i tres cadires

I. CATALOGACIÓ

Títol: *Una i tres cadires*

Autor: Joseph Kosuth (Toledo d'Ohio, 1945 -).

Cronologia: 1965

Localització: diverses versions en llocs diferents, com ara al MOMA (Nova York), que formen la coneguda sèrie "One and Three" (Un i y tres).

Tendència: Art conceptual.

Tècnica: associació d'elements, combinació de llenguatges.

Elements: fusta (cadira) i paper fotogràfic.

Mides: cadira, 82 x 37,8 x 53 cm / panell fotogràfic 91,5 x 61,1 cm / panell textual 61 x 61,3 cm)

Tema: l'artista confronta tres situacions lingüísticament vinculades: una cadira real (llenguatge de l'objecte), la foto d'una cadira (codi visual) i la definició d'una cadira (codi verbal).

II. ANÀLISI FORMAL

En realitat és una instal·lació artística. Consta de tres elements ordenants l'un al costat del altre davant d'un mur blanc. Al centre de l'obra hi ha una cadira de fusta plegable i de color marró (que canvia segons la versió de l'obra), entre dos panells penjant: el de l'esquerra és una fotografia, ampliada a la mida natural, de la cadira en blanc i negre; el de la dreta de color beix és una altra fotografia molt ampliada de la definició del terme *cadira*, del diccionari en anglès.

Els tres elements remetent a un mateix concepte: una cadira. Així hi ha un eix (la cadira) i dos elements reproduïts tècnicament i fotogràfics, referits a la cadira, a ambdós bandes, un visual, l'altre verbal: és un **tríptic**.

L'autor ha escrit un text que descriu l'obra i permet la seva realització; poden fer-se diferents **versions**, fins i tot amb d'altres objectes (làmpada, pala, roba, taula, cactus, paella o serra), sempre amb la mateixa organització. Així, escriu l'autor (1970): *He fet servir objectes comuns i funcionals, com una cadira: a l'esquerra de l'objecte hi haurà una fotografia de mida natural d'aquest, i a la dreta de l'objecte una fotografia de la definició de l'objecte al diccionari. S'han de veure el mateix a l'objecte i a la fotografia; així, cada vegada que l'obra s'exposa, per la nova instal·lació, cal una fotografia nova. M'agrada que l'obra sigui una cosa diferent del que simplement veus. És molt interessant que l'obra sigui la mateixa, tot i canviar el lloc, l'objecte i la fotografia. Això vol dir que tu tens una obra d'art que és aquesta "idea" de l'obra d'art, i els seus components formals no són importants.*

Estil: l'art conceptual és un moviment artístic que sorgeix en EUA cap a 1966 després de l'estètica minimalista.

El terme de conceptual es deu a l'artista Sol Le Witt, qui ho va utilitzar en el seu article "Paragraphs on Conceptual Art", publicat en Artforum en l'estiu de 1967, per a presentar la idea de la seva obra.

1) Visió de l'art com objecte de pensament. El concepte o la idea (la reflexió sobre l'obra) preval sobre els aspectes estètics o materials, i en molts casos la idea és l'obra en si mateixa.

2) Intenció de no representar la realitat, sinó d'indicar un conjunt de significats, conceptes o intencions que siguin reconeguts per l'intel·lecte. L'art conceptual és un tipus d'art que pretén la desmaterialització de l'obra artística que s'havia iniciat amb el dadaisme.

3) Recerca de la simplicitat.

4) Valora principalment la intel·ligència i les idees per sobre de la part manual.

5) Combinació de llenguatges: especialment el llenguatge escrit barrejat amb el llenguatge de la representació pictòrica. L'art depèn només d'ell mateix i de la filosofia analítica, segons la qual el concepte és tot allò sobre el que pot formular-se proposicions, nivells del pensament que, al marge de qualsevol dada captada perceptivament, redueix tot coneixement al llenguatge.

Altres) Iconografia consistent en preguntes, equacions, declaracions o instruccions absurdes.

- Explotació màxima del potencial pictòric com canal d'informació.
- Barreja de materials i tècniques: collage, plantilles i estarcits.
- Els artistes conceptuals es van servir de mètodes diversos i tècniques mai abans usades: el performance, la instal·lació, el videoart i l'art en internet, fotografies, vídeos, enregistraments, textos, realització d'actes en públic... sent escasses les manifestacions pictòriques.
- Són obres d'art de difícil comercialització i de caràcter efímer, només poden ser vistes per poc temps.
- La idea artística existeix primer, després la tècnica. La tecnologia és una eina, no la raó de ser

L'autor: Joseph Kosuth (Toledo, EE. UU., 1945). Estudia a Toledo (Ohio) (1965) i completa la formació a la School of Visual Arts de Nueva York. Aviat esdevé un líder de l'art conceptual, arribant al rebuig absolut de qualsevol mena de producció d'obres, degut al seu caràcter ornamental. Un recull de les seves idees el trobem al manifest "Art after Philosophy" (Studio international, 1969), cita a Duchamp i els seus "ready-mades" com a l'origen de la revolució artística que suposa el pas de l'aparença al concepte. Enuncia el principi que una obra d'art és una **tautologia**, i expressa que "l'art és, de fet, la definició de l'art". Aborda el tema artístic como un problema filosòfic i lingüístic, la qual cosa l'apropa al "Art and Language Group". Estudia la psicoanàlisi freudiana, i també

Joseph Kosuth, *El color de Wittgenstein*, 1989

filosofia del llenguatge i antropologia. Les seves creacions més conegudes es titulen Investigacions (per Wittgenstein), dispositius que examinen i tornen a classificar realitats mitjança l'ús del text, la funció del qual és explorar la naturalesa de l'art i conduir-lo a la pròpia desmaterialització.

Models i influències: Plató (427-347) (República, X) suggereix el primer precedent de l'obra: fa una diferència entre l'idea de l'lit (1), la seva materialització per un fuster (2), pràctica i limitada, i la versió feta per un artista a una pintura (3), decebedora perquè és un engany, un simulacre inútil. Durant el Renaixement, Leonardo da Vinci va escriure que "la pintura és una cosa mental", mentre que el gran Miquel Àngel afirmava que l'escultura ja es troba dins del bloc de marbre i que tan sols cal treure l'embolcall que l'aprisiona. També Kosuth reconeix com a precedent els "ready-mades" de Duchamp (1887-1968) (per exemple, *la Fontaine* [1917], un urinari masculí); és un objecte pràctic, entre d'altres molt diferents, que l'artista identifica com a obra d'Art, vessant-hi una libació del seu carisma que li atorga la qualitat artística. En el cas de *Una i tres cadires* la fórmula escrita, com un encanteri, o també procediment científic, crea l'obra, també a partir de l'objecte comú.

Així mateix, algunes obres de Magritte (1898-1967), especialment *Ceci n'est pas une pipe* (1929), quadre al que apareix una pipa pintada amb aquest text (Això no és una pipa), anticipen l'experiència de Kosuth.

L'art conceptual és la síntesi de les idees i reflexions derivades de tots els moviments artístics posteriors a la segona guerra mundial; indefinible en el seu estil, material o forma, té a veure sobretot amb idees i significats.

Artistes espanyols: Ferran García Sevilla, Francesc Abad, Antoni Muntadas, Jordi Benito, Francesc Torres, Joan Brossa, entre d'altres.

INTERPRETACIÓ

Contingut. Tema. J. Kosuth ens compara l'idea de cadira (1) (definició del diccionari) amb la seva realització (2), pràctica, i la seva imatge (3), decebedora segons ell perquè només té una funció estètica.

Els tres plantegen diferents maneres de com es pot accedir a la comprensió del concepte "cadira". Kosuth vol demostrar que la forma física d'un objecte no és fonamental en el reconeixement i aprenentatge dels conceptes per part del receptor, en tant que la fotografia i les paraules descriuen la cadira. S'ha dit que l'autor subratlla l'absència de la materialització de l'objecte artístic i explora el terreny de les connexions entre el llenguatge i la percepció visual.

L'autor també planteja els límits entre l'art i la realitat, perquè parteix d'un objecte banal i quotidià, i ho eleva a la categoria artística. I diu "l'art que jo anomeno conceptual ho és perquè es basa en una indagació de la pròpia naturalesa del art".

Significat. No resulta fàcil d'entreveure què pretén l'autor: ¿és un sol objecte o són tres situacions distintes?. Es tracta del vincle que relaciona les paraules i les coses. Per a parlar de la realitat en proposa allunyar-nos d'ella, a través del llenguatge; altrament, només ens quedaria el silenci per a definir una cadira.

La imatge, visual, resulta d'un text que cal seguir al peu de la lletra per produir-la a les diferents versions. Text i imatge, a partir del fet bàsic (i visualment central) de la cadira, expressats en llenguatges diferents, són equivalents; o bé la paraula té més valor a causa de la grandària de l'ampliació fotogràfica que es fa de la definició del terme *cadira* al diccionari.

S'ha dir que l'obra té relació amb l'**ècfrasi**, un recurs de l'oratòria clàssica que transposa a un llenguatge una experiència plasmada en un altre; per exemple, a partir de textos clàssics, Botticelli (*La Calumnia*, 1495) i El Greco (*El Soplón*, 1571) pinten sengles obres.

A *Una i tres Cadires*, Joseph Kosuth discuteix el concepte d'Art i la seva pràctica, cercant, amb caràcter polèmic, noves vies expressives; elegeix un objecte industrial, fabricat en sèrie, útil, per allunyar la creació artística de les valoracions decoratives; també deixa els aspectes visuals per anar a l'idea, mitjançant l'ús de la paraula.

Resulta innovador, tot i tenir els seus precedents a diferents èpoques de la història de l'art.

El títol, referit a una (la de fusta?) i tres cadires (aquesta, la de la definició i la fotografiada) atorga la identitat de l'objecte a dues coses que, en realitat, no la tenen i són de paper, en un exemple del que és l'art conceptual.

- *Encàrrec i recepció*: els artistes volien crea un altre tipus d'art mai vist i en contra de la mercantilització artística. La reflexió sobre l'obra porta a deconstruir i tornar a fer, és per això que "Una i tres cadires" té moltes versions arreu dels museus del món.

Funció: representativa de les noves reflexions i conceptes dels moviments d'avantguarda sobre l'obra artística. Il·lustrativa d'un art viu que s'alimenta dels fets i esdeveniments socials, d'un art actiu que obliga a participar i a opinar, d'un art que no deixa a ningú impassible. Simbòlica de món individual de l'artista. Lúdica pel simple plaer de contemplar una obra artística.

Context:. Guerra freda i coexistència pacífica.

Vegi's 1950 Món.